

66

97896194044209

ISSN C 500-8735

LEPO mesto®

glasilo Turističnega društva Celje

66 / leto XLII / številka 1 / avgust 2002

Zlati grb 2002

Turističnemu društvu Celje

Rado Jenko postal
častni meščan Celja

140 let Narodne
čitalnice v Celju

Spremenjena
Zlata vrtnica in metla

Anketa 2002

Pod zvezdami Celjanov

srednjeveški dan

Kazalo

Uvodnik	3
Zlati grb 2002 Turističnemu društvu Celje	4
Anketa 2002	7
Pod zvezdami Celjanov	8
Vizija srednjeveške prireditve	9
Spremenjena Zlata vrtnica in metla	10
Razpis Zlata vrtnica in metla	11
Rado Jenko postal častni meščan Celja	12
Opravičilo	14
Turizmu pomaga lastna glava 2002	15
Turistični obisk v letu 2001 - pozitivni trendi	16
Spodbujanje razvoja turizma	17
Trg celjskih knezov	18
Mestni gozd - narava na pragu mesta	20
Celostna (turistična) promocija	21
140 let narodne čitalnice v Celju	22
Srednjeveško Celje	26
Celjski strop - razkošje mojstra Almanacha	28
Vitezi Celjski	29
e-mail Janeza Grdovida	30

66

ISSN C 500-8735®
LEPO mesto

glasilo Turističnega društva Celje 66 / leto XLII / številka 1 / avgust 2002

Kolofon

Glavni urednik / **Matija Golner**

Uredniški odbor / **Matija Golner, Brane Goropevšek, Aleš Stopar**

Lektoriranje / **Greta Jenček**

Oblikovanje / **Matija Golner**

Fotografija / **Ivan Strmole**

Fotografija naslovnice / **Igor Rosina**

Priprava za tisk / **Scanart Vojnik**

Tisk / **EMS Celje**

Naklada / **500 izvodov**

Založilo / **Turistično društvo Celje, Krekov trg 4, 3000 Celje**

tel: **03 492 6920**, fax: **03 492 6921**

E-mail: **turist.celje@siol.net**

Http://**www.td-celje.si**

TURISTIČNO DRUŠTVO / CELJE
USTANOVljENO
1871

Uvodnik

Pred vami je vsebinsko in oblikovno prenovljena številka društvenega časopisa Lepo mesto z zaporedno številko 66. Odločitev uredniškega odbora, da podoba časopisa gradi na pestrosti Lepega mesta iz šestdesetih in sedemdesetih let, hkrati pa vpelje v publikacijo sodobne tokove, se je izkazala za pravilno. Lepo mesto je danes sodobno glasilo, ki ima sedaj tudi prvič barvno naslovnico.

Matija Golner

Vsebinsko je glasilo razdeljeno na več sklopov, v katerih se odraža delovanje našega društva. Če jih naštejemo po vrstnem redu: dogajanje v društvu in društveni projekti, naši člani, turizem, Celje, lokalna zgodovina, nove publikacije in literatura o Celju, kultura in nenazadnje razvedrilo, za kar smo hvaležni Janezu Grdovidu, legendi Lepega mesta, ki se nam je po dolgih letih oglasil po elektronski pošti.

V prihodnosti si želimo, da bi ta časopis predstavljal še pomembnejšo vez med nami, dragi člani in prijatelji Turističnega društva Celje, saj si časopisa brez vašega odziva ne moremo predstavljati.

Letošnjo podelitev prestižnih občinskih priznanj ob občinskem prazniku, 11. aprila, smo člani Turističnega društva Celje še posebej težko pričakovali. Prejeli smo namreč najvišje občinsko priznanje - Celjski zlati grb.

Vesna Vidovič

V svojih 130 letih delovanja si je Turistično društvo Celje več kot prislužilo tako priznanje. Člani društva so prostovoljno in z neizmernim entuziazmom postavili ali iztrgali zobu časa marsikatero celjsko znamenitost ter jo na ta način ohranili današnjim in prihodnjim rodovom. Tu se moramo v prvi vrsti spomniti zasaditve mestnega parka, ki se je že pred I. svetovno vojno postavljal z nekaterimi redkimi in eksotičnimi rastlinami, pa obnove Vodnega stolpa in Starega gradu, ki so ga člani društva prostovoljno obnavljali dolga desetletja. Prav tako je dejavnost celjskega turističnega društva tista, ki je postavila temelje turistični promociji našega mesta. Društvo je izdalo prve turistične kataloge in razglednice že pred I. svetovno vojno, delovalo v prvi tujsko prometni pisarni v Šubičevem paviljonu ter že leta 1937 začrtalo prvi program za razvoj turizma v Celju. Po drugi svetovni vojni so člani društva podajali mnenja pri urbanističnih zasnovah in razvoju mesta, izdajali soglasja za gostinsko dejavnost v Celju in s številnimi, dobro obiskanimi prireditvami, poživljali mestne ulice.

Zlati grb 2002

Turističnemu društvu Celje

Od ustanovitve Turističnega društva Celje leta 1871 do danes je nastal obsežen seznam dejavnosti in dosežkov, ki jih vseh niti ne moremo navesti (zaradi omejenega prostora v tem članku), so pa posledično prinesli celjski Zlati grb in s tem tudi uradno priznanje Mestne občine Celje za trud in zavzetost mnogih generacij društvenih članov.

Na to pa smo člani turističnega društva dolgo čakali celih 130 let. In še bi čakali, vendar pa se dobro zavedamo pomena svojega dela za Celje in tudi truda, ki so ga v Celje vložili že naši predhodniki. Na tem pa vsekakor temelji tudi današnji, profesionalni, celjski turizem. Prav zato smo člani Turističnega društva Celje za to najprestižnejše celjsko priznanje predlagali Turistično društvo Celje.

Dejavnost in dosežki Turističnega društva Celje v letih od 1871 do 1921:

- zasnuje in uredi mestni park na desnem bregu Savinje;
- poveča mestni park proti Seidlovem studencu in Anskem vrhu;
- kupi Gozdno restavracijo s kopališčem in jo vključi v ponudbo parka;
- organizira prireditve v parku;
- zasadi številne drevorede na pomembnejših mestnih cestah;
- uredi poti in drevorede na Jožefovem hribu;
- popravi Friderikov stolp na celjskem Starem gradu;
- društvo šteje preko 500 članov;
- prvič izda razglednice, prospekte in kataloge o Celju;
- leta 1885 ob praznovanju 25 letnice organizira prvo tombolo;

Dejavnost in dosežki Turističnega društva Celje v letih 1921 do 1945:

- med člani so pomembnejši celjski obrtniki in uslužbenci, npr. Ivo Šubic, Martin Jelovšek, Josip Pelikan;
- zgradi steklenjak za eksotične rastline na prostoru za Staro grofijo;
- Uredi otroško in teniško igrišče (ki je pozimi drsališče) v mestnem parku;
- organizira nedeljske koncerte v parku;
- zasadi drevorede na Masarykovem nabrežju;
- popravi kipe in park na Kalvariji;
- sproži pobude proti onesnaževanju Savinje;
- leta 1925 organizira prvo pustno maškarado največjo prireditev v Celju;
- leta 1925 zastopa Celje na tujsko-prometni razstavi v Ljubljani ter na Dunaju in v Gradcu;
- leta 1926 odpre in vodi prvo Tujsko prometno pisarno v Celju s tem pa uradno začne s turistično informacijsko in promocijsko dejavnostjo;
- leta 1929 prestavi Tujsko prometno pisarno v novo zgrajeni Šubičev paviljon;
- leta 1937 je Celje proglašeno za turistično mesto in društvo izdela prvi program s smernicami za razvoj turizma v Celju;
- Nemška okupacija okrne delovanje društva, vojna uniči precejšen del mesta;

Dejavnost in dosežki Turističnega društva Celje v letih od 1945 do 2001:

- takoj po vojni začetki ponovnega delovanja Olepševalnega in turističnega društva Celje;
- leta 1949 dobi v upravljanje Stari grad Celje in ga nato obnavlja več let;
- obnovi Vodni stolp in uredi Kocenov trg, v parku ponovno zgradi godbeni paviljon;
- leta 1957 zgradi gostišče na Starem gradu in uredi Pelikanovo peš pot;
- upravlja in skrbi za gostišče na Petričku;
- v 80-ih v sodelovanju z Občino Celje zgradi in razširi cesto na Stari grad;
- leta 1961 izide prva številka društvenega glasila Lepo mesto;
- društvo šteje preko 3000 članov;
- leta 1963 odpre in vodi Turistično informacijsko pisarno na Stanetovi ulici, ki se nato leta 1978 preseli na Tomšičev trg, leta 1995 pa na Prešernovo ulico;

- prodaja spominke, razglednice, vstopnice za prireditve, posreduje turistične informacije, vodi statistiko turističnega prometa, izdaja in posreduje promocijsko gradivo o Celju, založi in izda več vodnikov po Celju in okolici, tudi v tujih jezikih, vodi turistične ogledne mesta, organizira Turistične tedne, predstavlja Celje na sejmi, na MOS-u v Celju pa skrbi za spremljevalni program, v akciji Mladina obišče Celje skrbi za turistični razvoj mladih v osnovnih in srednjih šolah;
- leta 1976 se preimenuje v Turistično društvo Celje;
- izvaja številne akcije za lepšo ureditev mesta: organizira tekmovanje gostincev, tekmovanje za najlepšo izložbo, za najlepše okno in balkon, za najlepšo okolico (Zlata vrtnica);
- organizira številne zabavne in družabne prireditve: koncerti, nastopi folklornih skupin in godbe na pihala, gledališke in maškaradne prireditve, poletne prireditve, izlete, plese (Valčkov večer);
- leta 1994 preimenujejo društveno glasilo v Naše Celje;
- leta 1996 praznuje 125 let delovanja in v ta namen založi in izda veliko novega promocijskega gradiva o društvu, Celju in okolici, Turistična zveza Slovenije mu podeli priznanje z zlatim znakom za dolgoletno uspešno delovanje na področju turizma;
- leta 1998 začne z izvajanjem programa javnih del Razvijanje turistične dejavnosti in povezovanje kulture in subkulture v MO Celje, ki omogoči razširitev dejavnosti društva, tako prične z nekaterimi odmevnimi prireditvami: Srečanje turističnih društev celjske regije v Celju, Srednjeveški dan na Starem gradu Celje, rock koncert CRKNU ter z organiziranimi predstavitevami Celja na sejmi MOC, Gost tur in Alpe Adria;
- leta 2000 sta ustanovljena LTO Celeia, profesionalna organizacija za razvoj turizma v Celju in nov Turistično informacijski center, društvo se preseli v prostore na Krekovem trgu;
- leta 2001 društvo šteje 250 članov;
- leta 2001 praznuje 130-letnico uspešnega delovanja društva in 40-letnico neprekinjenega izdajanja društvenega glasila, na proslavi podeli 54 priznanj nekdanjim predsednikom društva, nekdanjim urednikom društvenega glasila, zaslužnim članom društva ter številnim organizacijam in posameznikom, ki so prispevali k uspešnemu delovanju društva v preteklosti, Turistična zveza Slovenije mu podeli priznanje s Srebrnim znakom za 40 let izhajanja glasila turističnega društva Celje;

Tu pa seznama ne bo konec, saj člani celjskega turističnega društva še naprej, z nezmanjšanim entuziazmom, nadaljujemo svojo dejavnost.

Anketa 2002

Pisarna Turističnega društva Celje je v mesecu aprilu 2002 izvedla anketo o poznavanju Turističnega društva Celje. Anketirala je 100 naključno izbranih ljudi različnih starosti. Rezultati ankete so bili naslednji:

- Med vprašanimi je bilo 57 Celjanov in 43 ljudi iz drugih krajev
- Od 100 vprašanih jih 59 pozna ali je vsaj slišalo za Turistično društvo Celje - od 57 vprašanih Celjanov jih Turistično društvo Celje pozna 42, od 43 ljudi od drugod 17
- Sedež našega društva pozna polovica vprašanih, ki poznajo Turistično društvo Celje (28 od 59), toda od te polovice jih sedanjí sedež TDC - Hotel Evropa pozna skupno 17 vprašanih (12 iz Celja in 5 od drugod), medtem ko ostalih 11 v večini poznajo stari naslov Turističnega društva Celje (Muzej noveše zgodvine Celje) ali pa povedo napačen naslov
- Od 59 vprašanih, ki poznajo Turistično društvo Celje, malce več kot polovica (30) pozna vsaj eno prireditev, ki jo organizira Turistično društvo Celje (med Celjani 21 od 42, od drugod 9 od 17) tistih, ki poznajo 2 ali več prireditev je malo (3 Celjani in 2 od drugod)
- Med prireditvami, ki jih vprašani poznajo, izstopa Srednjeveški dan na Starem gradu, ki ga vprašani imenujejo različno: na Starem gradu, grajske igre, srednjeveški dnevi, viteške igre

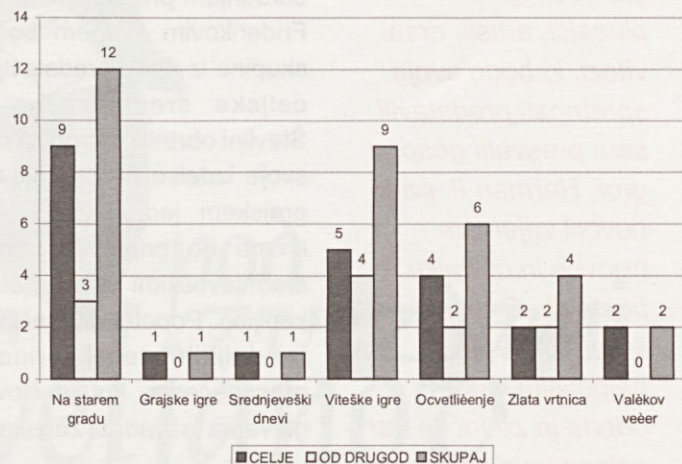
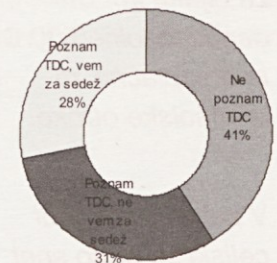
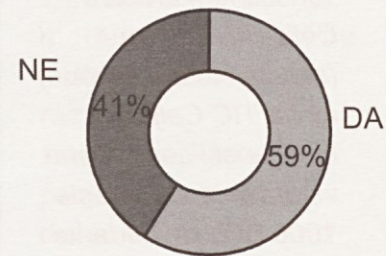
Povzetek ankete je naslednji:

- od 100 vprašanih jih 59 pozna Turistično društvo Celje
- od 59 vprašanih, ki poznajo Turistično društvo Celje, jih pozna sedež društva nadaljnih 17 vprašanih, vsaj eno prireditev pozna 30 vprašanih
- tistih, ki poznajo Turistično društvo Celje, poznajo sedanjí sedež društva (Hotel Evropa) in poznajo vsaj za eno prireditev, oziroma tistih, ki zares dobro poznajo Turistično društvo Celje pa je od vseh 100 vprašanih le 10 (9 iz Celja in 1 od drugod)

Kaj nam povedo navedeni rezultati ankete? Kljub svoji dolgoletni tradiciji, Turistično društvo Celje danes med Celjani ni zadosti poznano. Manjšina tistih, ki poznajo njegov sedanjí naslov in prireditve, ki jih organizira, so morda zadosten dokaz, da se bo v prihodnje potrebno potruditi za večjo prepoznavnost: poiskati primernejšo lokacijo v centru mesta, s prireditvami, ki so odmevne, utrjevati svoje ime in drugačnost od ostalih organizatorjev ter morda začeti iskati nove možnosti uveljavljanja tudi na področju turizma.

Mihaela Žveglíč

ALI POZNATE TDC?

Pod zvezdami Celjanov

srednjeveški dan na starem gradu Celje

Vesna Vidovič

Vstopnice boste obiskovalci lahko kupili že v predprodaji od 10. avgusta dalje pri Turističnem društvu Celje, Krekov trg 4 (stavba Hotela Evropa) ali na TIC Celje, na Ljubljanski cesti. Cena vstopnic je za odrasle 1000 SIT, za študente (z veljavno študentsko izkaznico) in skupine nad 15 oseb 800 SIT, za dijake in osnovnošolce 500 SIT in brezplačno za predšolske otroke.

V zabavo gospodi celjski se bodo spet zbrali od blizu in daleč glumači, igralci, plesalci, artisti, drzni vitezi, ki bodo svoje spretnosti predstavili, sam presvetli gospod grof, Herman II. pa je dovolil sejem za trgovce in obrtnike postaviti. Grajska krčma bo sode z najboljšim vinom odprla in za lačne kar celega vola pripravila.

Peti-jubilejni-Srednjeveški dan na Starem gradu Celje bo v soboto, 31. avgusta 2002. Letos bo prireditev prvič predstavljena s sloganom »Pod zvezdami Celjanov«. S tem pa pri Turističnem društvu Celje, ki smo organizator te največje poletne prireditve v Celju, že nakazujemo smer nadgradnje srednjeveškega dne.

Prireditev bo ob vsakem vremenu popoldne, od 14.00 do 22.00 ure. Na osrednjem prireditvenem prostoru pred Friderikovim stolpom bodo gledališke skupine iz Celja predstavljale prizore iz celjske srednjeveške zgodovine. Številni obrtniki in trgovci bodo prodajali svoje izdelke na srednjeveški tržnici v grajskem jedru. Grajska Hermanova krčma bo pripravila bogat jedilnik s srednjeveškimi specialitetami in dobro kapljico. Popotni glumači in artisti bodo iz daljnih dežel prinesli številna presenečenja, kot je človek z dvema glavama in bradata ženska.

Obiskovalci se bodo lahko preskusili v tipičnih srednjeveških igrah in v streljanju z lokom. Večerni program se bo pričel ob 19.00 uri, ko se nam bo pridružil presvetli celjski gospod Herman II. v spremstvu hčere Barbare in grajske gospode. Takrat bodo zaplesali grajski plesalci, fanfare pa bodo oznanile začetek velikega viteškega turnirja za Celjski meč. Sledile bodo artistične in plesne točke, ki se bodo zaključile ob srednjeveškem ognjemetu.

Program letošnje prireditve bomo izvedli v povezavi s Klubom vitezov red Spodnjesevski ter s pomočjo Teatra Cizamo in KUD Zagrad.

Prireditev poteka pod okriljem Mestne občine Celje in medijskega pokrovitelja Radia Fantasy.

Obiskovalce prireditve Pod zvezdami Celjanov srednjeveški dan na Starem gradu Celje že sedaj obveščamo, da bo cesta na grad ta dan zaprta. Od 14.00 ure dalje bo iz mesta na Stari grad organiziran brezplačni avtobusni prevoz.

Vizija srednjeveške prireditve

Vesna Vidovič

Srednjeveški dan na celjskem Starem gradu je tradicionalna, kulturna in turistična prireditev, ki si od samega začetka prilašča sloves najbolj obiskane prireditve celjskega poletja. Letošnji srednjeveški dan, ki je že peti po vrsti, bomo organizatorji počastili z novim imenom: »Pod zvezdami Celjanov«. S tem želimo širšo slovensko javnost opozoriti na celjsko izvirnost, prikaz življenja v srednjem veku pa čimbolj približati zgodovinskim dejstvom.

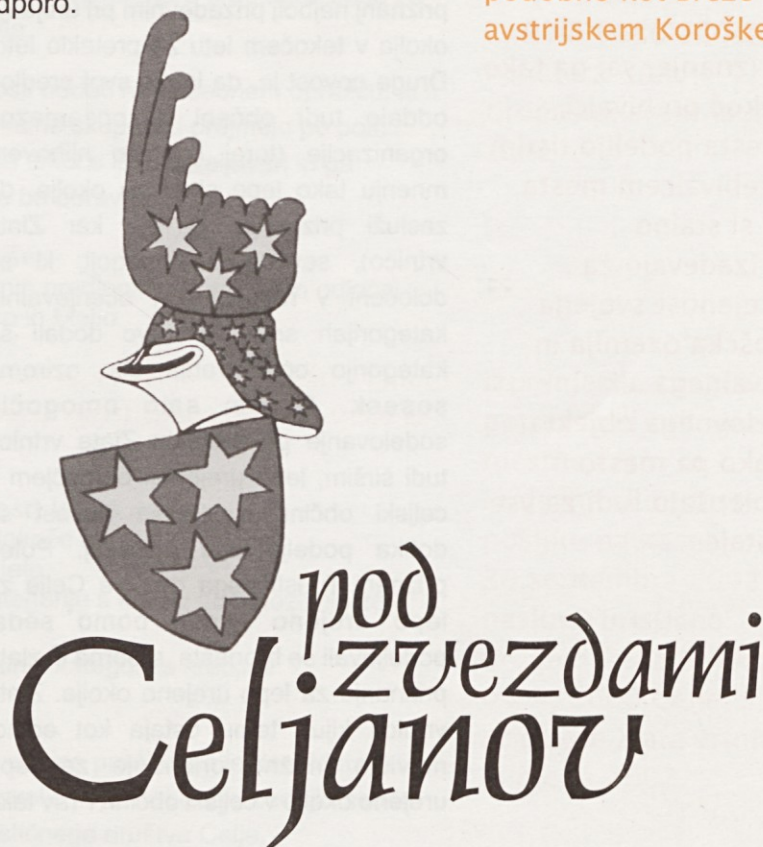
Za izvedbo prireditve s srednjeveško vsebino je Stari grad Celje idealno prizorišče. S svojim obzidjem, obrambnimi stolpi, skoncentriranim grajskim jedrom in prostornim predgradjem je idealna srednjeveška kulisa. Nekoliko slabša dostopnost ruševine s premajhnim parkiriščem je sodobni problem, ki spremlja vse srednjeveške gradove in je elegantno rešljiv z izvedbo organiziranih avtobusnih prevozov za obiskovalce. To smo v preteklih letih tudi izvajali, kar se je izkazalo za najbolj uspešno obliko v izogib prometnim zamaškom.

Na Celje tesno vezana, vsem znana srednjeveška zgodba, mogočne, pa vendar tragične dinastije Celjskih knezov je neizčrpna podlaga, na kateri je potrebno graditi vsebino prireditve in jo dopolnjevati s čimbolj pristnimi prizori vsakdanjega srednjeveškega življenja. Ustanove kot so Pokrajinski muzej Celje, celjski Zavod za varstvo naravne

in kulturne dediščine in celjska izpostava Centra za srednjeveške študije lahko imajo pri tako zastavljenem projektu priložnost praktične predstavitve svojega dela oziroma številnih ugotovitev s področja srednjeveške kulturne dediščine.

Razširitev prireditve na projekt celovite predstavitve srednjeveškega življenja zahteva tudi stalno angažiranost in timsko delo s strani organizatorja projekta (v tem primeru Turističnega društva Celje). Samo tako je možno doseči potreben nivo sodelovanja številnih izvajalcev projekta in zagotoviti prepotrebno finančno podporo.

Celje, ki se na slovenskem prostoru ponaša z zavidanja vrednimi ostalinami srednjeveške materialne in duhovne kulture, lahko z razvojem srednjeveškega projekta pridobi dolgoročno razvojno priložnost, svojo turistično in kulturno prodajno znamko – podobno kot Breže na avstrijskem Koroškem.

Spremenjena Zlata vrtnica in metla

Vesna Vidovič

Pri Zlati vrtnici denarnih nagrad ni, saj si neprofitna organizacija kot je turistično društvo tako dragih akcij ne more privoščiti. Priznanje celjskega turističnega društva za urejeno okolje ali Zlata vrtnica je predvsem moralno priznanje, saj ga tako rekoč prebivalci mesta podelijo tistim prebivalcem mesta, ki si stalno prizadevajo za urejenost svojega koščka ozemlja in bivalnega ali delovnega objekta. Tako pa mesto polepšajo tudi za vse ostale.

Komisija za okolje pri Turističnem društvu Celje je v letošnjem letu pripravila dolgo pričakovane spremembe v pravilih akcije za Zlato vrtnico. Tako od junija 2002 oziroma objave tega razpisa naprej veljajo nova pravila glede sodelovanja pri samem projektu, nagrajevanja udeležencev akcije, kot tudi delovanja Komisije za okolje pri Turističnem društvu Celje. Nova pravila pa prinašajo tudi nekaj novosti, ki so usmerjene k vzpodbujanju zavesti in skrbi za lepo urejeno in prijazno okolje na območju Mestne občine Celje.

Prestavitev izvedbe prireditve Zlata vrtnica in metla v tekoče leto je prva novost. Tako ne bomo več podeljevali priznanj najbolj prizadevnim pri urejanju okolja v tekočem letu za preteklo leto. Druga novost je, da lahko svoj predlog oddajo tudi občani in posamezne organizacije (torej kdo po njihovem mnenju tako lepo skrbi za okolje, da zasluži priznanje, če ne kar Zlato vrtnico), seveda pod pogoji, ki so določeni v razpisu. Pri ocenjevalnih kategorijah smo na novo dodali še kategorijo ocenjevanja ulic oziroma sosesk. S tem smo omogočili sodelovanje pri projektu Zlata vrtnica tudi širšim, lepo urejenim območjem v celjski občini. Naslednja novost se dotika podeljevanja priznanj. Poleg priznanj Turističnega društva Celje za lepo urejeno okolje bomo sedaj podeljevali še bronasta, srebrna in zlata priznanja za lepo urejeno okolje. Zlata vrtnica kljub temu ostaja kot edino, najvišje možno priznanje za lepo urejeno okolje v celjski občini. Prav tako

bomo z Metlo še naprej (nespremenjeno) grajali tiste, ki za svoje okolje ne skrbijo dovolj in s tem jezijo tako prebivalce kot tudi obiskovalce občine.

Projekt Zlata vrtnica in metla je najstarejša akcija Turističnega društva Celje (izvaja jo vsaj od leta 1961 dalje) ter s tem tudi ena najbolj prepoznavnih društvenih akcij. Prav zato bo projekt še naprej potekal samostojno, po svojih pravilih in po sistemu zbiranja predlogov na nivoju lokalnih skupnosti, ki najbolje poznajo razmere in prebivalce svojih lokalnih območij.

Letošnjo pomlad je Komunalna direkcija pri Mestni občini Celje pričela s svojim projektom, ki še ni imenovan, gre pa za "tekmovanje za najbolj urejen objekt z okolico v Mestni občini Celje". K sodelovanju pri projektu so se lahko prijavi (prijavili so se sami) posamezniki, stanovalci več stanovanjskih objektov, razne organizacije, kmetije (ocenjevalne kategorije so torej enake kot pri Zlati vrtnici). Prijavljene si bo na terenu ogledala strokovna komisija, ki jo sestavljajo predstavniki raznih, večinoma občinskih služb (komunalna direkcija, Zavod za planiranje in izgradnjo, ZPO, Lokalna turistična organizacija, ... vključeno je tudi Turistično društvo Celje). Vsakega prijavljenega komisija točkovno oceni, seštevanje in preračunavanje točk (ocen) pa bo na koncu določilo zmagovalca v urejanju objekta z okolico. Le-ta bo prejel denarno nagrado v višini 300.000,00 SIT (za prvo mesto). Denarne nagrade so predvidene tudi za drugo, tretje, četrto in peto mesto v posamezni kategoriji ocenjevanja urejenosti objekta z okolico.

Razpis Zlata vrtnica in metla 2002

Turistično društvo Celje objavlja razpis za zbiranje predlogov za akcijo Zlata vrtnica in metla 2002. Mestne četrti in krajevne skupnosti na območju Mestne občine Celje naj do 30. septembra 2002, oddajo izpolnjene obrazce za zbiranje predlogov s prilogami na naslov: Turistično društvo Celje, Krekov trg 4, 3000 Celje, s pripisom Zlata vrtnica in metla 2002. Prireditelj Zlata vrtnica in metla 2002 s podelitvijo priznanj bo v začetku letošnjega decembra.

RAZPISNI POGOJI:

Predloge oz. izbor kandidatov za priznanja, Zlato vrtnico in Metlo obravnavajo in podajo mestne četrti in krajevne skupnosti na območju Mestne občine Celje, vsaka za svoje lokalno območje. Če katera krajevna skupnost ali mestna četrt ne poda predlogov v skladu z razpisnimi pogoji, prebivalci, razne organizacije in podjetja, ki tam stanujejo ali delajo, v tekočem letu ne morejo tekmovali za priznanja in Zlato vrtnico. Metlo lahko prejme tudi prebivalec, gospodinjstvo, organizacija ali soseska iz območja krajevne skupnosti ali mestne četrti, ki ni oddala nobenega predloga.

En predlog v okviru katere koli ocenjevalne kategorije lahko dajo tudi razne organizacije, društva, klubi, zavodi s sedežem v Mestni občini Celje ter občani, če podajo predlog v skladu z razpisnimi pogoji na sedež oziroma organu svoje lokalne skupnosti, ki bo predloge obravnaval. Noben predlagatelj ne more predlagati sebe za nobeno od priznanj v projektu Zlata vrtnica in metla.

Predloge morajo mestne četrti in krajevne skupnosti oddati na posebnem obrazcu, ki ga je pripravilo Turistično društvo Celje in ki ga lokalne skupnosti prejmejo po pošti. Če predlog ni podan na omenjenem obrazcu, je za tekoče leto neveljaven in ga komisija za okolje pri Turističnem društvu Celje ne bo obravnavala.

K izpolnjenem obrazcu morata biti priložena še:

1. zapisnik organa lokalne skupnosti, ki je o podanih predlogih razpravljal in odločal
2. obvezno fotografija pri predlogih za Zlato vrtnico in Metlo

Posamezniki, društva, zavodi in druge organizacije, ki želijo sodelovati v izboru za Zlato vrtnico, lahko obrazec dobijo na sedežu Turističnega društva Celje ali na sedežih svojih lokalnih skupnosti.

Predlagatelj (mestna četrt ali krajevna skupnost) lahko odda:

- le en predlog za Zlato vrtnico z obrazložitvijo za tekoče leto;
- le en predlog za Metlo z obrazložitvijo za tekoče leto;
- največ dva predloga v okviru ene ocenjevalne kategorije s kratko obrazložitvijo za priznanja v tekočem letu;
- največ pet predlogov v okviru vseh šest ocenjevalnih kategorij s kratkimi obrazložitvami za priznanja v tekočem letu;

Mestne četrti in krajevne skupnosti lahko za Zlato vrtnico predlagajo le kandidata, ki že več let zaporedoma uspešno skrbi za urejeno okolje in je v obdobju zadnjih sedem let prejel vsaj štiri priznanja za urejeno okolje Turističnega društva Celje.

Vesna Vidovič

Turistično društvo Celje bo na osnovi prispelih predlogov krajevnih skupnosti in mestnih četrti in po sklepu komisije za okolje pri Turističnem društvu Celje za leto 2002 podelilo eno "Zlato vrtnico" za najbolj urejeno in eno "Metlo" za neurejeno okolje ter določeno število priznanj za urejeno okolje, od katerih bodo od letos nekatera tudi bronasta, srebrna in zlata.

Izpolnjene obrazce s potrebnimi prilogami mestne četrti in krajevne skupnosti pošljite najkasneje do 30. septembra 2002 na naslov Turistično društvo Celje, Krekov trg 4, 3000 Celje, s pripisom Zlata vrtnica in metla 2002.

Rado Jenko

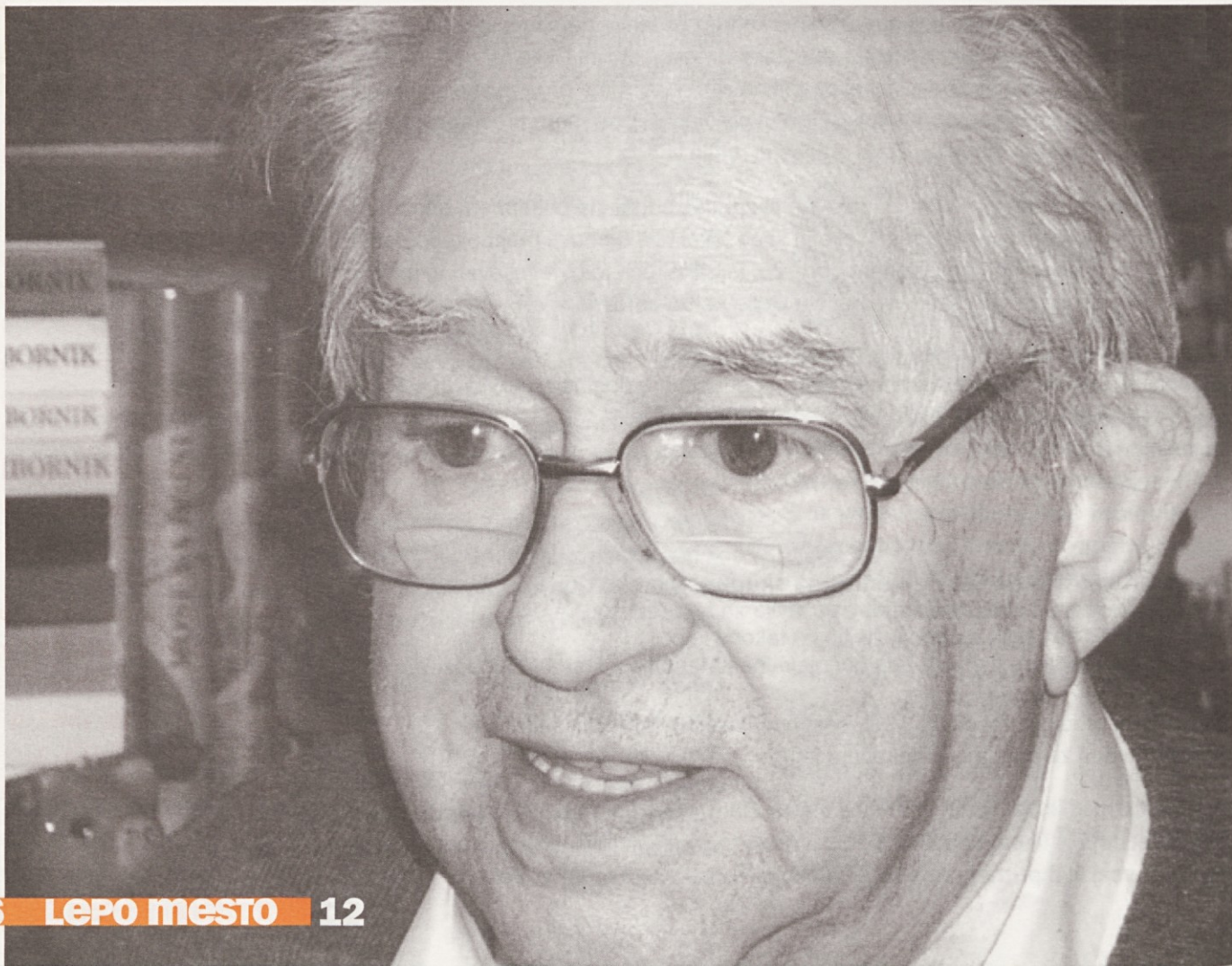
postal častni meščan Celja

Aprila letos so svetniki Mestne občine Celje našemu dolgoletnemu predsedniku Turističnega društva Celje gospodu Radu Jenku podelili naziv častnega meščana Celja.

Branko Goropevšek

Gospod Rado Jenko, rojen 29. marca 1919 v Celju, je po končani drugi svetovni vojni v Razlagovi ulici v Celju na temelju Braunsove tovarnice, kljub velikemu odporu takratne oblasti (Ministrstva za industrijo) postavil novo kemično tovarno, ki jo je poimenoval Aero, in z okrog 20 zaposlenimi začel s proizvodnjo organskih barvil. Kot direktor podjetja je uspešno vodil podjetje vse do razrešitve leta 1972. Naj navedem samo nekaj izdelkov, ki so jih na njegovo pobudo začeli izdelovati v Aero in s katerimi se je podjetje vseskozi uvrščalo med najpomembnejše tovrstne proizvajalce pri nas, v nekdanji Jugoslaviji in tujini. To so predvsem: lepikol (1945), akvarelne šolske barvice (1946), matrice (1948), tempera plakatne barve in črnila (1949), umetniške oljne barve (1950), barve za razmnoževanje (1952), lepilni trakovi selotejpi (1956), kopirni računski trakovi (1959), samolepilne etikete (1966), osvežilni robčki (1969), barvasti papirji (1970), neskončni papir (1972 pravi začetek današnjega Cetisa) ... Pod njegovim vodstvom so leta 1966 začeli graditi tudi povsem nove objekte kemične tovarne ob Ipavčevi ulici, kjer ima Aero sedež še danes.

foto: Celjan

Leta 1972 se je Rado Jenko z Aerom moral raziti, tako da njegove ideje o uvedbi znanega Muflon papirja v proizvodnjo njegovi nasledniki niso realizirali. V proizvodnjo so ga kasneje vpeljali v tovarni papirja v Radečah.

Kot velik ljubitelj lepega in čistega Celja je v petdesetih letih, na pobudo takratne mestne oblasti, prevzel vodenje Olepševalnega in turističnega društva Celje. S svojo vizijo razvoja Celja je mestu v tem času, ko je hitra in včasih precej nenačrtna industrializacija povzročala tudi veliko degradacijo okolja, znal vnesti veliko prepotrebni sestavin, ki so meščanke in meščane Celja navdajale s prepričanjem, da živijo v prijaznem in človeka vrednem mestu.

Naj navedem samo nekaj podatkov o tej dejavnosti. Kot predsednik in vseskozi aktivni član Olepševalnega in turističnega društva Celje je imel velike zasluge za obnovo Starega gradu v šestdesetih letih. Med drugim so obnovili in obiskovalcem omogočili ogled Friderikovega stolpa, zgradili so dolga leta precej obiskano restavracijo na Starem gradu in uredili Pelikanovo pot. Veliko skrbi so posvečali Mestnemu parku, ki je v prvih povojnih letih postajal vse bolj zanemarjen in brez vsebine. V parku so organizirali različne koncerte, uredili paviljon ... V ekološko načetem mestnem jedru in v novo nastajajočih spalnih naseljih v obmestju Celja so prav tako na njegovo pobudo začeli z rednimi čistilnimi akcijami in z načrtnim ocvetličanjem, ki še danes ni izgubilo na aktualnosti. Jenko je bil vseskozi tudi velik ljubitelj dobrih kulturnih dogodkov. Že pred drugo vojno je bil kot

nadebuden mladenič aktiven lutkar, skavt ... Zagotovo pa je malo Celjanov, ki vedo, da so Valčkov večer, ki je še danes eminentna celjska prireditev, začeli prirejati prav na podlagi njegovo pobudo. Tudi začetek izdajanja vsebinsko bogatega in zelo branega glasila Olepševalnega in turističnega društva Lepo mesto (1961), katerega pravkar berete, in ki bi ga z današnjimi očmi lahko poimenovali tudi mestni časopis, gre v čas njegovega mandata, saj je izdajanje glasila podpiral tako po vsebinski kot tudi materialni plati. Kot direktor Aera je vsa leta rad pomagal tudi celjskemu športu in kulturi.

Starejši Celjani se ga še vedno spominjate kot uglednega in spoštovanega meščana, ki je bil vedno pripravljen sodelovati pri najrazličnejših projektih mesta. Aktivno je sodeloval tudi pri nastajanju urbanističnega načrta mesta v šestdesetih letih, in nekatere njegove ideje in pripombe na osnutek načrta so še danes aktualne, kot npr. razvoj prometne infrastrukture v mestu, trasa in gradnja avtoceste Maribor-Ljubljana ... Velike zasluge pa mu lahko pripisemo tudi pri izgradnji ledene dvorane v Mestnem parku, saj je »njegov« Aero skupaj s Cinkarno in celjsko občino imel pri financiranju največji delež.

V tem kratkem članku je samo nekaj najpomembnejših poudarkov iz njegovega bogatega življenjepisa. Številni sodobniki, ki njegovo življenje in delo bolje poznajo, bi lahko verjetno dodali še vrsto drugih pomembnih utrinkov.

S svojo vizijo razvoja Celja je mestu v tem času, ko je hitra in včasih precej nenačrtna industrializacija povzročala tudi veliko degradacijo okolja, znal vnesti veliko prepotrebni sestavin, ki so meščanke in meščane Celja navdajale s prepričanjem, da živijo v prijaznem in človeka vrednem mestu.

Opravičilo

Upravni odbor TDC

Spoštovani gospod Rebeušek!

Današnji vsakdan je obremenjen z naglico in dnevno zasut z nešteti informacijami. Prav takšno, kot na vseh ostalih področjih, je stanje tudi v na videz mirni pisarni našega turističnega društva, kjer se še vedno odvija svojevrstno obdobje tranzicije (menjava lokacije sedeža društva, menjava predsednika, upravnega odbora in osebja pisarne).

Člani društva, ki smo prevzeli odgovornost za delovanje društva, in smo povezani v upravni odbor, nadzorni odbor in častno razsodišče, se borimo z neizkušnostjo, pomanjkanjem časa, velikokrat pa celo s površnostjo, ki žal nastopi zaradi naše vsakodnevne pre zaposlenosti (službe, družine, druge obveznosti...).

Dne 17. maja 2001, na prvi seji novoizvoljenega upravnega odbora (prisotni: Matija Golner, Aleš Stopar, Vesna Vidovič, Bojan Krajnc in Janja Romih za upravni odbor; Aleksa Gajšek Krajnc, Branko Goropevšek in Marko Meštrov za nadzorni odbor; Vlado Vodeb in Martina Križnik za častno razsodišče), je takratni upravni odbor soglasno potrdil predlog g. Vlada Vodeba, o imenovanju Vas za častnega člana Turističnega društva Celje.

Imenovanje in potrditev sta bila mišljena iskreno in prav nihče ni podal niti najmanjše pripombe zoper Vaše častno članstvo v celjskem turističnem društvu. Nato bi imenovanje na predlog upravnega odbora moral potrditi še letošnji občni zbor. Vendar do tega ni prišlo.

Na vprašanje, zakaj se zadeva ni odvijala po predvidenem scenariju, je težko odgovoriti posredno ali celo iskati krivca v kakšni zaroti, ker se je na ta sklep prve seje, ob obilici drugih nalog in problemov, pozabilo.

Za nenamerno, neljubo in nenazadnje vse graje vredno napako upravni odbor Turističnega društva Celje prevzema vso odgovornost in se vam iskreno opravičujemo.

Lep pozdrav,

Vaši člani upravnega in nadzornega odbora ter častnega razsodišča Turističnega društva Celje:
Aleš Stopar, Matija Golner, Vesna Vidovič, Janja Romih, Rok Videc, Tone Kregar,
Aleksa Gajšek Krajnc, Branko Goropevšek, Marko Meštrov, Vlado Vodeb, Alenka Božinovič in Martina Križnik.

NAVODILA ZA UPORABO PARKA IN OKOLICE

DOVOLJENO:

	SO	
ŽOGANJE	BRANJE IN UČENJE	
	VOŽNJA S KOLES!	
	ROLANJE	

PREPOVEDANO:

	KURITI IN KAMIRATI!	PREGANJATI PTICE IN DRUGE ŽIVALI
TRGANJE ROŽ!	VOŽNJA Z MOTORY!	
MOTITI STAREJŠE		UHRČEVATI KLOPI
	ODMET- VATI SMETI!	

P.A. NOVE POZITIVNE IDEJE DOBRODOŠLE

Turizmu pomaga lastna glava 2002

Projekt Turizmu pomaga lastna glava Turistične zveze Slovenije se razvija kot celovit sistem organiziranega delovanja šolske mladine osnovnih in srednjih šol v turizmu. Prispeva k turistični vzgoji mladih, ustanavljanju novih turističnih podmladkov in vpeljuje turizem v učni proces. Letos je bil na Bledu organiziran 16. festival turističnih podmladkov na temo Turizem in dediščina, na katerem je članica naše mladinske sekcije Renee Gorenšek prejela zlato priznanje za predstavitev reke Savinje in Celja.

Čestitamo!

Turistični obisk v letu 2001 – pozitivni trendi

Ludvig Rebeušek

Po dolgem času lahko zapišemo spodbudne podatke, da se je turistični obisk mesta Celja v prvem letu novega stoletja (tisočletja) v letu 2001, v primerjavi z zadnjimi leti prejšnjega stoletja, kar lepo povečal. Pozitivni trendi so tako v celotnem številu vseh turistov in njihovih prenočitvah, kot tudi pri domačih in tujih turistih, ki so prenočevali v celjskih hotelih (preračunani statistični podatki iz arhiva Turističnega društva Celje).

V primerjavi z letom 2000 se je število vseh gostov zvišalo na indeks 112,8 in število vseh prenočitev na indeks 112,5. Število domačih gostov se je v letu 2001 zvišalo za 9,5%, število tujih gostov za 14%. Obrnjena je slika pri prenočitvah, saj znaša povečanje števila tujih prenočitev 9,5%, domačih pa celo 20,5%. Prav nazadovanje obiska domačih gostov v Celju v zadnjih letih, še posebej v letu 2000, je narekovalo naslov članka "SOS za obisk (domačih) gostov" (Naše Celje št.1/2001, stran 13). Zato je povečan obisk domačih gostov kar za petino, dobra novica. Še kratka primerjava s Slovenijo, kjer se je v letu 2001 povečalo število prenočitev tujih gostov za 12%, domačih število prenočitev domačih gostov ostalo na ravni leta 2001.

Povprečna doba bivanja tako domačih kot tujih gostov v Celju, ostaja nespremenjeno kratka dva dneva (domači 2,13 in tuji 1,95). Najdaljšo povprečno bivanje so dosegli gostje hotela Evropa - tuji gosti z 2,6 in domači gosti s 3,7 dnevi).

Še kratek pogled na strukturo gostov, ki so v letu 2001 obiskali Celje: le 28% je delež domačih gostov in 27% njihovih prenočitev, skoraj tri četrtine je bilo tujih turistov in njihovih prenočitev. To pa je bistveno več kot v Sloveniji, kjer je v lanskem letu znašal delež prenočitev tujih gostov 53,5%. Obisk turistov v našem mestu v letu 2001 je bil zares spodbuden in upamo, da se bodo pozitivni trendi nadaljevali, Celje pa tudi dejansko zopet postalo »turistično mesto«.

Spodbujanje razvoja turizma

Ministrstvo za gospodarstvo Vlade RS je izdelalo Program ukrepov za realizacijo politike pospeševanja podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2002-2006.

Trije osnovni programi so: Znanje za razvoj, Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij, Spodbujanje podjetništva in izkoriščanje podjetniških priložnosti, kjer je v posebnem podprogramu tudi vključeno Spodbujanje razvoja turizma. V poglavju (oz.ukrepu) Spodbujanje razvoja novih in komplementarnih turističnih proizvodov in storitev je predvideno sofinanciranje Ministrstva za gospodarstvo podjetjem, lokalnimi regionalnim turističnim organizacijam, področnim turističnim organizacijam in drugim turističnim subjektom, in sicer za stroške:

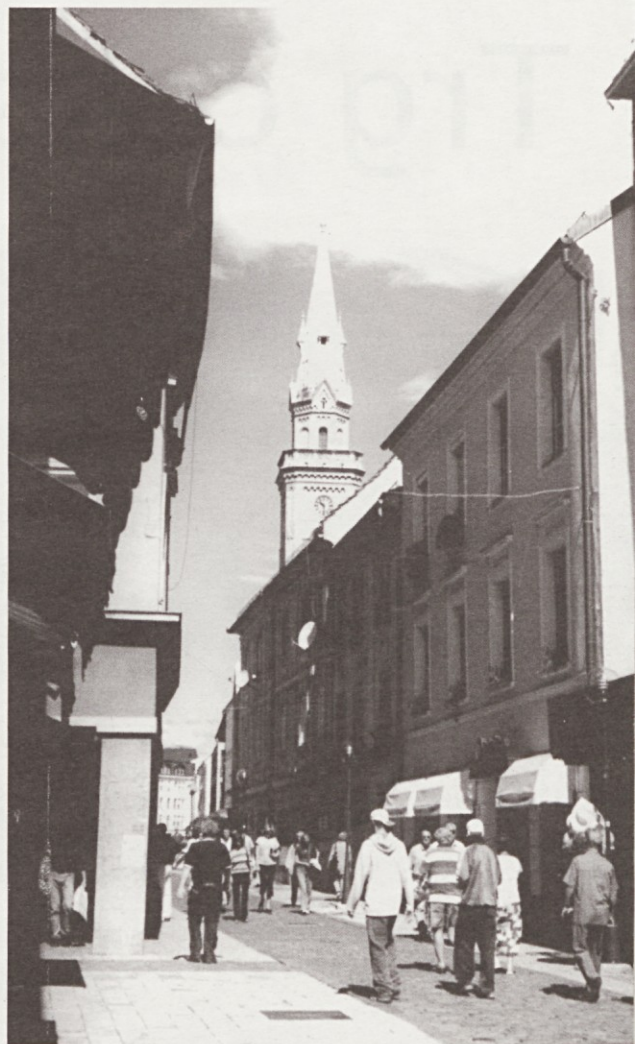
- materialnih in nematerialnih investicij, vezanih na projekt
- svetovanja za pripravo in izdelavo projekta tržnih raziskav, izdelave projektnih študij in pridobivanje benchmarking informacij
- promocije proizvodov in storitev

V poglavju (ukrepu) Spodbujanje razvoja skupne turistične infrastrukture, bo Ministrstvo za gospodarstvo sofinanciralo podjetjem in zavodom le stroške, povezane z izvedbo razvojnih projektov na področju turistične infrastrukture, ki se nanašajo na:

- žičniške naprave in umetno dosneževanje smučišč
- turistično infrastrukturo, namenjeno izboljšanju gostinske ponudbe
- izkoriščanje termalnih voda za razvoj turizma
- kongresni turizem
- mladinska prenočišča

Ludvig Rebeušek

Matija Golner

Uspešna urbanistična, arhitekturna in oblikovna rešitev Trga celjskih knezov v Celju predstavlja korenit poseg, ki se bo v moral v poskusu iskanja uporabne rešitve še vrniti v samo bistvo mestne strukture. Nova ureditev trga je jasno in enopotezno opredeljena mreža sferičnih teles iz različnih materialov (stekla in kovine), ki je na videz naključno razporejena po celotni površini trga. Rešitev poskuša vnesti v prostor dinamiko, ki je še stopnjavana v vodnem toku, kot metafori na izgubljene mestne potoke in vodnjake. Parтерна ureditev trga tako dobi prostorski simbolni poudarek, ki determinira ureditev trga kot scenografija hkrati ločuje in združuje različne funkcije trga.

Trg celjskih knezov

O srednja cona javnega prostora je novo urejena površina namenjena izključno peš prometu, prireditvam in protokolarnim potrebam Mestne občine Celje. Osrednja ploščad je izvedena v navadnem litem asfaltu in se nekako "zlije" s prometno ureditvijo. Mogoče se s tem in izstopajočimi talnimi označbami daje prometu prepomembno vlogo na trgu, saj bi pričakovali, da bo ravno promet tisti, ki se bo podrejal novi mestni ploščadi. Hkrati je enostavna uporaba asfalta močan kontrast tehnološko zahtevni izvedbi steklenih in jeklenih kupol. Površina trga omogoča funkcionalne povezave do vseh pomembnejših objektov na trgu, ki je očiščen stoječega prometa, čeprav ne povsem, saj še vedno omogoča parkiranje invalidom (le-ti potem ponavadi najdejo parkirno mesto, ki je namenjeno njim, zasedeno, tako da bi bilo potrebno za ta parkirna mesta poskrbeti na dvoriščni strani Narodnega doma in jih tudi varovati z zapornico). Nasplošno je to prostor srečevanja ter prostor komornih javnih prireditev, saj je postal trg za množične prireditve (kot npr. silvestrovanje) neprimeren.

Ta del mestnega parterja je neposredno vezan na objekt Narodnega doma, v pritličju katerega se v prihodnosti razmišlja o mestni kavarni in povečavi Likovnega salona (seveda po tem, ko bo upravna enota dobila nove prostore v prizidku) in na stično linijo zidu dvorišča knežjega dvora, ki pa žal ni bilo obravnavano v sklopu natečaja za ureditev trga, kar bo v prihodnje povzročalo nemalo težav in so s tem zmanjšane možnosti za enovito rešitev prostora.

Arheološke usedline, ki so se na tem prostoru nalagale tekom tisočletij

celjske zgodovine, so ena od nedvornih determinant trga, ki pa žal ostajajo skrite očem. Čeprav je avtor nove ureditve trga, arhitekt Nande Korpnik, nekako "računal" na to zgodovinsko komponento trga in jo želel tudi prezentirati, pa žal ni našel sogovornika s strani spomeniške stroke.

Poseben pristop k preprečevanju vandalizma predstavlja tudi varovanje trga z video nadzorom. Ta novost v Celju vnaša kar nekakšno nelagodje med uporabniki, ki se bomo morali na to, da nas spremljajo na vsakem koraku, šele navaditi.

Področje celjskega mestnega jedra je imelo še v začetku 20. stoletja neposreden stik s tekočo vodo. Predvsem manjši pritoki Savinje, ki so se zivali v reko na območju mestnega jedra, so dajali mestu svoj pečat. V času po velikih poplavah v 20. stoletju pa so ti pritoki zaradi širše regulacije vodotokov na območju celjske kotline izgubili vodne vire. Koriti Sušnice in Koprivnice sta se morali umakniti novi mestni urbanizaciji. Tako so ta dva potoka speljali v podzemna kanala, korito reke Savinje pa poglobili do te mere, da je mesto izgubilo stik z vodo in s tem enega od elementov, ki je v preteklosti determiniral mesto. Želje po postavitvi fontane na Trgu celjskih knezov, po stiku z "živo" vodo, kot mestotvornim elementom, so pravzaprav želje po večji spetosti Celja z elementom vode. Vendar je po mojem prepričanju reka Savinja tisti element, ki ga moramo približati mestu, odgovor na te želje.

Še ena izmed tem ki jih je odprla prenova Trga celjskih knezov je pomanjkanje enotne mestne opreme ali uličnega inventarja. V mestu srečujemo množico najrazličnejših vrst informacijskih tabel, mestnih svetilk, klopi, konfinov, košev za smeti in smetnjakov, talne opreme, kioskov in raznih avtomatov. Čas bi že bil, da Celje tudi na tem področju jasno začrta koncept lastnega uličnega pohištva.

Mestni gozd

narava na pragu mesta

Robert Hostnik

Gozdovi na robu mest so gozdovi posebne vrste. Tako imenovani urbani ali mestni gozdovi so zaradi svojih podarjenih ekoloških in socialnih funkcij pomemben dejavnik kakovosti bivanja v mestih. Njihovim prebivalcem poleg ostalih koristi nudijo tudi dragoceno možnost vsakodnevnega stika z Naravo.

Z gozdovi v okolici Celja se od leta 1997, ko so bili zavarovani s posebnim odlokom, veliko dogaja. Z njimi se gospodarji na prilagojen način, zaradi poudarjenega javnega interesa pa jih Mestna občina Celje načrtno odkupuje od zasebnih lastnikov. Zadnja tri leta je posebna pozornost namenjamo območju gozdov med Mestnim parkom in Petričkom. Kljub temu, da so ti gozdovi mestu najbližji, so bili zaradi

pomanjkljive infrastrukture skoraj nedostopni. Zato smo na celjski krajevni enoti Zavoda za gozdove Slovenije v sodelovanju z Gozdnim gospodarstvom Celje in Gozdarskim inštitutom Slovenije ter s finančno podporo Mestne občine Celje pripravili in izvedli projekt odpiranja teh gozdov z vrsto novih sprehajalnih in večnamenskih poti.

Mestni gozd ob Savinji, kot smo območje poimenovali, je tako z ureditvijo več kot 6 kilometrov dolgega omrežja gozdnih poti, ki so opremljene s kažipotmi, klopami, ograjami, stopnicami, brvmi in celo mostovi, postal nova urejena zelena površina v Celju. Še več, s površino več kot 130 hektarjev je Mestni gozd ob Savinji svojevrsten in največji celjski park, namenjen meščanom za oddih in sprostitve v ohranjenem naravnem okolju.

Celostna (turistična) promocija?

Brez turistične promocije ni turizma, ni mogoče prodajati turističnih storitev, oziroma sodobno-turističnih produktov. Temelj vsake promocije je informacija, ki mora biti resnična, pravilna in bog ne daj zastarela. V nasprotnem primeru je kontraproduktivna in spravlja ponudnika na slab glas.

Ludvig Rebeušek

Pred leti je na pobudo in s sodelovanjem Turističnega društva Celje, občina Celje, postavila tri promocijske stebre (nasproti Železniške postaje, pred vhodom Avtobusne postaje in pred Slovenskim ljudskim gledališčem) za objavo podatkov o Celju, v treh jezikih. Od takrat se je spremenilo marsikaj, seveda tudi informativni podatki ne pa na preostalih dveh »promocijskih« stebrih! Če se omejim samo na podatke o lokaciji TDC in Turističnega biroja, ki še vedno domujeta na Glavnem trgu, čeprav sta se med tem že dvakrat preselila, je to dovolj žalosten dokaz. Telefonski številki sta prastari, o spletnih straneh pa nič. Sam sem na te in podobne dezinformacije že večkrat opozoril, vendar to nikogar ne zanima. Za posodobitev informacij bodo stroški minimalni, ko se bo našel lastnik/upravljalca stebrov.

Druga (ne)informacija je novejšega datuma in povezana z razstavo Celjskega stropa mojstra Almanacha v Pokrajinskem muzeju Celje. Za podrobnejše informacije sem zavrtel telefonsko številko Pokrajinskega muzeja navedeno v telefonskem imeniku za leto 2002. Oglasil se je ženski glas in me podučil »Klicali ste neobstoječo telefonsko številko«. V imeniku sem zasledil še drugo telefonsko številko muzeja, jo zavrtel oziroma pritiskal in poslušal odgovor »Klicali ste neobstoječo telefonsko številko«. Ob tem sem se spomnil, da je Telefonski imenik za področno kodo 03 »pozabil« na 24 naselij in krajev, med njimi tudi na znane Rimske Toplice. Verjetno je kriv računalniški »hrošč«, ne pa odgovorni delavec. Ko obračam kuverto z vabilom Pokrajinskega muzeja za ogled razstave, opazim na hrbtni strani kuverte podatek o telefonski številki, drugačni od obeh v Telefonskem imeniku. Zakaj se torej jezim s pastmi imenika, ko mi odpošiljatelj ponuja pravo številko (sem mislil). Z veseljem izberem ponujeno telefonsko številko in ...še tretjič razočaran poslušam že znano »Klicali ste neobstoječo telefonsko številko«!

Da, da, tudi v celjski celostni (turistični) promociji se vrag skriva v podrobnostih, za nekatere malenkosti ...

Spoštovani,

MAY 13 2002

Zahvaljujem se Vam za prijatno povabilo
za dvig brezplačnih rož in zemlje.

Svoja okna in balkon sem še ocvetčila, zato
se v vaši pisarni ne bom oglasila.

Nad vašo lepo poteto pa sem bila prijatno
presenečena.

Uspešno delo pri vaših nadaljnjih akcijah vam
želim!

Božica Škerjanc

Celje, 11. maj 2002

Odmevi

140 let Narodne

Branko Goropevšek

Letos mineva 140 let, odkar so Slovenci v Celju ustanovili čitalnico. Ob takem jubileju se spodobi, da v nekaj obrisih prikažemo delo in pomen čitalnic v obdobju, ki je bilo za naš narod prelomno. Namen našega članka ni proučiti delovanje narodne čitalnice v Celju do podrobnosti, ampak predvsem označiti njen vpliv na afirmacijo in razvoj slovenske kulturne in politične misli na celjskem področju, ki se je sredi šestdesetih let začela krepiti. O prebujanju narodne zavesti širših slovenskih ljudskih množic na našem področju pred letom 1860 še ne moremo govoriti, ker je bilo v tem času še premalo rodoljubov, ki bi znali in mogli zastopati nacionalno idejo med preprostim kmečkim, trškim in mestnih prebivalstvom.

Obdobje čitalnic, kot imenujemo dobo v letih 1860-1870, je bilo za slovenski prostor nekaj povsem novega. V Habsburški monarhiji se je po desetletju absolutizma obnovilo ustavno življenje, s čimer je bilo narodom v cesarstvu ponovno omogočeno kulturno, predvsem pa politično delovanje. Čitalnice, ki so jih ustanavljali po hrvaškem vzoru, so bile v tem obdobju zbirališča narodno zavedne inteligence, mestne in trške gospode in nastajajoče slovenske buržoazije, širših plasti kmečkega prebivalstva pa čitalnice, na žalost, niso zajele, z izjemo na Primorskem, saj so tam čitalnice nastajale tudi v manjših podeželskih krajih. Na Primorskem je nastala tudi prva čitalnica, in sicer januarja 1861 v Trstu. Imenovala se je Slovanska čitavnica, njeni člani pa so bili tudi tam živeči Slovani drugih nacionalnosti. Tržaški čitalnici sta še isto leto sledili čitalnici v Mariboru in Ljubljani, kot četrta čitalnica pa je bila celjska. Njihovo število se je v naslednjih letih rapidno povečevalo, posebno po decembrski ustavi leta 1867. Leta 1869 je bilo v slovenskih deželah že 58 čitalnic, največ na Tržaškem in Goriškem. Njihov pomen je bil največji v šestdesetih letih preteklega stoletja, ko se je med prireditvami oblikovala tudi visoka politika, s katero so se kasneje slovenski politiki ukvarjali v političnih društvih in strankah.

Čitalnice so svoje delovanje popularizirale z BESEDAMI, to so bile prireditve z igrami, petjem, recitacijami in veselicami s plesi. Prireditve so večkrat izrabljali tudi krajevni politični veljaki, ki so s pompozni govori navduševali občinstvo s slovensko idejo in

slovanskim bratstvom. V večjih krajih so s prostovoljnimi delom sčasoma nastali pevski zbori, godba, ponekod pa tudi amaterske gledališke skupine. Čitalnicam lahko pripišemo velike zasluge za širitev bralne kulture med Slovenci v tistem času, saj so v svojih čitalniških prostorih člani lahko prebirali številne domače in tuje časopise, v večjih čitalnicah pa so nastajale tudi prve javne knjižnice.

Takratno kulturno življenje, polno rodoljubne patetike, s pomanjkanjem kritičnih vrednot, je povzročilo, da so imeli literarni večeri večkrat dvomljivo estetsko vrednost. V prvi vrsti so za to krivili takratne narodne prvake, z dr. Bleiweisem na čelu, ki so krojili kulturno in politično podobo v takratnem slovenskem prostoru. Na te pomankljivosti, estetsko razvrednotenje slovenske kulture in vse večji politični oportunitizem, so opozarjali mladi slovenski intelektualci pod vodstvom Frana Levstika. Nasprotja med staroslovenci in mladoslovenci so v sedemdesetih letih dosegla vrhunec, nesloga pa se je v bolj ali manj izraženi obliki kazala tudi v delu narodnih čitalnic, saj se je njihova vloga, predvsem v političnem življenju, omejila. Nekaj časa so čitalnice še skrbele za prireditve družabnega značaja, z ustanovitvami posameznih društev pa se je delo čitalnic omejilo le na nabavo knjig in periodike.

V začetku šestdesetih let, po desetletju Bachovega absolutizma, so se slovenski narodnjaki kulturno in politično ponovno prebudili tudi v Celju in okolici.

čitalnice v Celju

Posvetna in duhovna inteligenca, ki so jo vodili dr. Štefan Kočevar, Andrej Pirnat, Ivan Žuža in Franc Kapus, je v stiku z ostalimi slovenskimi veljaki spoznala, da Celje z okolico potrebuje društvo, ki bi ohranjalo in krepilo jezikovna in kulturna izročila naših prednikov. Omenjeni celjski rodoljubi so jeseni 1861, podobno kot pred tem Trstu, Mariboru in Ljubljani, sestavili čitalniška pravila in jih poslali v potrditev cesarsko-krajevnom namestništvu v Gradec. Po potrditvi društvenih pravil, novembra 1861, so začeli s pripravo ustanovnega zbora in prve besede.

Po manjših zapletih so 16. februarja 1862 pripravili ustanovni zbor, ki je potekal v trgovskih prostorih Franca Kapusa, v Dereanijevi hiši (nasproti gostišča Zvezda). Prireditve je potekala v slavnostnem vzdušju takratne cesarske in slovanske ikonografije, za pevske točke pa so poskrbeli pevci ljubljanske čitalnice, ki so prišli v Celje na povabilo Celjanov. Prvega čitalniškega zbora in besede se je udeležilo okrog 200 gostov iz Celja in okolice, med njimi tudi politična prvaka takratne dobe dr.

Janez Bleiweis in dr. Lovro Toman iz Ljubljane ter šestčlanska delegacija iz Maribora z dr. Josipom Vošnjakom na čelu. Številni govorniki so v nabuhlem slogu, a odkritosrčno govorili o pomenu čitalnic, občinstvo pa je posebno navdušil govor dr. Štefana Kočevarja, ki je opozoril na velik pomen čitalnice za razvoj slovenskega jezika in kulture v tem delu Savinjske doline.

Ustanovnemu zboru je 19. marca sledila velika skupščina, kjer so člani izvolili čitalniški odbor. Za ravnatelja so izbrali dr. Štefana Kočevarja, njegov pomočnik je postal župnik Davorin Trstenjak, tajnik Ivan Krušič, blagajnik trgovec Franc Kapus, knjižničar pa profesor Gustav Lindner. Sestava vodstva se je sprva malo spreminjala, posebno v prvih letih obstoja čitalnice, ko je bila njena aktivnost na vrhuncu. Tudi članstva je bilo prva leta največ (1862:152, 1863:145, 1864 in 1865: 137), po letu 1865 pa je število začelo upadati.

Narodna čitalnica v Celju se je že takoj na začetku srečevala z veliko problemi, ki pa so jih uspešno reševali. Največji problem je bil najetje čitalniških prostorov in nakup klavirja. Sprva je celjska čitalnica domovala v Dereanijevi hiši, vendar so se zaradi pomanjkanja prostorov maja 1861 odborniki pogodili z Jurijem Balantom, lastnikom hotela »Pri Zamorcu« (današnja Ojstrica), da jim je odstopil več sob. Že dve leti pozneje, 1863, so odborniki iskali novo stanovanje za potrebe čitalnice, ker je bil stari prostor pretesen. Novo domovanje so našli v Tapajnerjevi hiši nasproti kolodvora, kjer so prvo besedo pripravili novembra 1863. Tapajnerjeva hiša je stala na mestu, kjer so Nemci kasneje zgradili »Deutsches Haus«, (današnji »Celjski dom«). Kmalu se je pokazalo, da so bili čitalničarji pri Tapajnerjevih zelo nezadovoljni, predvsem s prehrano in pijačo, ki sta bili sestavni del čitalniških večerov. V enem izmed zapisnikov lahko o tem preberemo: »Ker je pri besedah, zlasti pri zadnji, postrežba, pa tudi jed in pijača jako slaba bila, se predsednik od odbora prosi, da se k hišni gospodinji gospoj Tapajnerjevi poda, da z aboljšo mero pri pivu in za obilnejšo jed, kakor tudi več strežajev skrbi, ker en sam človek po treh sobah vsega preskrbeti ne more«.

Kljub vsemu so v Tapajnerjevi hiši vztrajali do leta 1882, ko so najeli prostore pri Staussu (kasneje »Pri pošti«, na vogalu Aškerčeve in Teharske). Tu so potem domovali do 1897, ko so se slovenska društva preselila v na novo zgrajen Narodni dom. Pred tem so večkrat priredili čitalniške veselice tudi v dvorani »Pri Jelenu«.

Glavna dejavnost čitalnice so bile BESEDE, velike in male. Odvijale so se redno, predvsem od jeseni do pomladi, z obveznim postom med pustom in veliko nočjo. Ob torkih so prirejali t.i. male besede, kjer so se »udje pridno sbirali, pretesali to ali uno reč in mnenje, se pogovarjali v znanstvenih, zgodovinskih, jezikoslovnih in drugih narodnih, se ve da ne političnih zadevah in predmetih, pevali, igrali ali drugače kratkočasili«. Prebirali so tudi številne časnike in knjige ter razpravljali o aktualnih temah. Ob koncu leta 1865 so imeli v celjski čitalnici za branje na voljo 15 časnikov in 448 knjižnih enot.

Bolj odmevne in vsebinsko bogatejše so bile velike besede, ki so jih prirejali ob določenih priložnostih, in

predvsem ob sobotah. Ob petju in recitacijah so udeleženci lahko tudi zaplesali, igrali priljubljeno tombolo, tarok in streljali s puščicami v tarčo. Z velikimi besedami so počastili vsako leto tudi spomin na Franceta Prešerna (3. decembra) in Valentina Vodnika (2. februarja), na zadnji dan leta pa priredili vsakoletno silvestrovanje. Z leti je postalo članstvo vse bolj zahtevno, saj je pevovdja Gregor Tribnik s pomočjo bratov Ipavec pripravljal izvrstne glasbene večere. Na želje članstva so, l. 1864, pričeli organizirati tudi »igrokaze« lahkotnega tipa. Gledališka dejavnost se je v naslednjih letih močno razmahnila in Edvard Jeretin je kot vodja dramske sekcije pripravil do šest iger letno. Na odru v Tapajnerjevi hiši so igrali pretežno komedije, občinstvo pa je predstave z velikim navdušenjem spremljalo. Večkrat so igrali tudi v dobrodelne namene, n.pr. decembra 1866, v celjskem mestnem gledališču komedijo »Bob iz Kranja«. Čisti dohodek so namenili mestni bolnišnici. To je bila po petnajstih letih prva slovenska predstava v mestnem gledališču, kjer so do takrat igrali samo nemške igre.

Celjska čitalnica je svojo dejavnost prenašala tudi v širšo okolico in je večkrat priredila besede v okoliških trgih. Zelo odmevne besede so bile v Laškem, Žalcu in Mozirju, kjer so s celodnevimi veseljami in večernimi besedami popestrili družabno življenje trškega prebivalstva. Istega leta so priredili tedensko slavje ob tisočletnici apostolov, bratov sv. Cirila in Metoda, ter aktivno sodelovali pri ustanavljanju Slovenske matice in se ji po ustanovitvi l. 1864 tudi pridružili. Kot društvo so l. 1868 pristopili še k Dramatičnemu društvu v Ljubljani in redno sodelovali tudi z Južnim Sokolom.

Za narodov blagor so prirejali dobro obiskane tečaje slovenščine in slovenske stenografije, saj so bili mnogi člani čitalnice manj vešč izražanja v slovenskem jeziku, kar se je kazalo pri igranju in spremljanju slovenskih »gledišnih iger«.

Celjska čitalnica je bila odprta za vsakogar, ki je upošteval čitalniška pravila. Iz njenega delovanja je močno izžareval panslovanski duh in se je odražal v poveličevanju češke in »južnoslovanske« kulture. To se je jasno pokazalo pri imenovanjih »častnih udov čitalniških«, saj so poleg A. M. Slomška, dr. F. Miklošiča, dr. J. Bleiweisa in dr. L. Tomana s častnim članstvom

počastili še hrvaškega škofa J. J. Strossmayerja in češke rodoljube: dr. L. Riegerja. Dr. F. Palackega, dr. F. Pražaka, dr. F. Braunerja in dr. Kludija. Dokazovali so tudi slovansko solidarnost, posebno leta 1867, ko so z Južnim Sokolom nabirali denar za jugoslovansko univerzo, leto kasneje pa priredili veličastno čitalniško besedo v počastitev začetka del Narodnega doma v Pragi.

Prva leta so bili njeni člani tudi celjski Nemci, podobno kot so bili Slovenci člani nemške Kazine. Iz ohranjenega gradiva je razvidno, da v šestdesetih letih med obema narodoma v Celju še ni prihajalo do konfliktov, če izvzamemo nekaj manjših prask, med prenapeteži obeh strani. Tudi gostovanja čitalnice v drugih trgih so nemško misleči sprejeli strpno. Seveda pa je bilo povsem drugače proti koncu sedemdesetih let, ko je nacionalizem zašel v skrajnosti.

Ob koncu šestdesetih let se je zlato obdobje celjske čitalnice zaključilo, saj je članstvo postajalo vse bolj pasivno. Z manjšimi težavami, predvsem finančnimi, se je celjska čitalnica spopadala že prej, po letu 1868 pa je kriza postala trajna. Tudi redne seje odbornikov so postajale vse redkejše, besed skoraj ni bilo, o dejavnosti celjske čitalnice tudi Novice niso več pisale, skratka, delo je povsem zaspalo. Leta 1873 je celjska čitalnica uradno za dobri dve leti prenehala z delom, ponovno pa so jo aktivirali dve leti pozneje, ko je občni zbor, ki se ga je udeležilo 18 članov, ponovno izvolil nov čitalniški odbor. Ravnatelj čitalnice je postal dr. Josip Ser nec, njen krmar pa je ostal do svoje smrti, leta 1925.

Ponovna oživitev je bila pogojena z zamenjavo generacije na slovenskem kulturno-političnem področju v Celju. Staro generacijo, ki jo je vodil dr. Štefan Kočev ar, so zamenjali mlajši, n.pr. dr. Josip Ser nec, dr. Ivan Dečko, Josip Žičkar, dr. Juro Hrašovec, Ivan Rebek

in številni drugi, ki so nadaljevali delo svojih predhodnikov.

Ob prehodu v osemdeseta leta je Narodna čitalnica v Celju ponovno zaživela vendar nekdanje slave ni več dosegla. Dejavnost je postala skromnejša, kljub vsemu pa so še pripravili nekaj odmevnih prireditvev. Po letu 1890, ko sta Celjski Sokol in Celjsko pevsko društvo prevzela večino čitalniških dejavnosti, je Narodna čitalnica nekaj časa še skrbela za celjsko družabno življenje, po preselitvi v Narodni dom leta 1897, pa se je omejila predvsem na nabavo časnikov in knjig, ki so jih člani lahko prebirali do leta 1927, ko je bila čitalnica po 65. letih svojega delovanja razpuščena.

Namesto zaključka: Pomen celjske čitalnice je za razvoj slovenske omike na osrednještajerskem področju nesporno velik. Marsikatera slovenska ideja je bila stkana v tem hramu kulture in je bila potem spretno prenesena tudi v okoliška podeželska naselja, kjer je pomagala ohranjati slovenski značaj celjske okolice. Posebno je vplivala na mlado slovensko izobraženstvo, ki se je kalilo in v osemdesetih letih uspešno prevzelo krmilo slovenstva na Celjskem. Čeprav mnogi danes čitalniški dobi ne pripisujejo tolikšnega pomena, je vendarle jasno, da je bilo to eno pomembnejših obdobj pri oblikovanju slovenskega naroda, njeni uspehi pa so se dejansko pokazali že v dobi množičnih taborov ob koncu šestdesetih let. Ne pozabimo, drugi slovenski tabor na Slovenskem je bil v neposredni bližini Celja, v Žalcu!

Srednjeveško Celje

Irena Lazar

Srednjeveško Celje /
Medieval Celje
(ur. Mitja Guštin),
ARCHAEOLOGIA
HISTORICA
SLOVENICA 3
Filozofska fakulteta,
Ljubljana 2001
287 strani

V Celju od leta 1996 deluje izpostava Centra za srednjeveške in novoveške študije Oddelka za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Center, katerega vodja je red. prof. dr. Mitja Guštin, je bil ustanovljen z namenom, da pospeši razvoj arheologije mlajših obdobj in spodbudi obdelavo in objavo tega gradiva.

Arheološke raziskave Starega gradu in Knežjega dvora v Celju so v zadnjih dvajsetih letih prinesle več ton srednjeveškega gradiva. Center je že od začetka svoje delovanje povezal s Pokrajinskim muzejem Celje in Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine Celje. S sodelovanjem vseh treh institucij je bil zrisan del arheološkega gradiva z izkopavanj na Celjskem in sredi lanskega leta je bil pripravljen obsežen katalog, ki je nadgradil delo začeto ob razstavi in simpoziju Grofje Celjski.

Zbrano gradivo je objavljeno v tretji knjigi serije Archaeologia Historica Slovenica, ki je pod naslovom Srednjeveško Celje / Medieval Celje izšla leta 2001. K obdelavi zbranega materiala je urednik knjige, prof. dr. Mitja Guštin, pritegnil številne domače in tuje sodelavce, strokovnjake za posamezna področja materialne kulture.

Keramično gradivo je predstavljeno v več člankih. Sauro GELICHI in Mitja GUŠTIN sta zbrala keramiko španske proizvodnje (Keramika španske proizvodnje iz Slovenije / Ceramiche di produzione spagnola dalla Slovenia).

Dve skledici s posvetilom Mariji, napisanim v gotski minuskuli, ki sta bili odkriti med izkopavanji na dvorišči Knežjega dvora v Celju, sta vzpodbudili avtorja, da sta zbrala in ovrednotila vso keramiko s slovenskih najdišč, ki je nastala v španskih delavnicah. Pot do naših odjemalcev je vodila preko Benetk in s posredovanjem beneških trgovcev.

Radovan CUNJA je proučil italijansko poznosrednjeveško in renesančno keramiko iz Celja (Italijanska majolika iz Celja / Maioliche italiane da Celje). Uvožena okrašena italijanska lončenina je med celjskim gradivom dokaj skromno zastopana, kar pomeni, da je to posodje predstavljajo luksuzen izdelek. To pa pomeni, da je bilo dostopno le premožnejšim slojem, predvsem plemstvu in meščanstvu, kar potrjujejo tudi arheološki konteksti, v katerih je bilo to gradivo najdeno.

Zanimive keramične čaše okrašene s pečati, je raziskoval Mitja GUŠTIN (Celjske čaše / Die Tonbecher von Typ Celje). Njihovo razprostranjenost sledimo po vsej Sloveniji, najštevilneje pa so zaenkrat zastopane med srednjeveškim gradivom Ljubljane in Celja. Posebnost teh lončenih izdelkov so pečati različnih oblik, velikosti in motivov, s katerimi so lončarji okrasili površino. Pri tem so svoji domišljiji pustili prosto pot tako pri izdelavi pečatov kot njihovi uporabi, saj se na nekaterih izdelkih pojavlja tudi po pet različnih tipov pečatov.

Isti avtor predstavlja tudi Pečnice z grbom grofov Celjskih / Stove Tiles with the Celje Family Coat of Arms, ki jih hranijo muzeji v

Celju, Beogradu in Budimpešti, med njimi je ohranjena tudi pečnica s simbolom Zmajevega reda, in v članku Mesto Celje leta 1487 v besedilu Paola Santonina / Die Stadt Cilli im Text von Paolo Santonino aus dem Jahre 1487 primerja Celje, kot ga je videl Paolo Santonino, s sodobnim mestom.

Da so člani rodbine Celjskih pustili svoje sledi širom Evrope, potrjuje članek Jána VAVRUŠA, ki predstavlja palačo Barbare Celjske v Trencínu na Slovaškem (Palača Barbare Celjske na gradu Trencín / Palace of Barbara from Celje at the Trencín Castle). Andrej ŠEMROV govori o novcih Celjanov, ki jih hranijo zbirke po Evropi (Novci celjskih grofov (knezov), Friderika II. in Ulrika II. / Die Münzen der Grafen (Fürsten) von Cilli, Friedrichs II. und Ulrichs II.). V obsežno zasnovanem prispevku s primerjalno analizo pečatov obravnava znacilnosti kovanja Celjskih in odgovarja na stare očitke o ponarejevanju. Zaradi majhnega števila ohranjenih novcev na koncu zapiše, da so bili verjetno podvrženi namenskem izbrisu spomina (damnatio memoriae), ki so ga izpeljali njihovi večni tekmeči Habsburžani.

Irena LAZAR objavlja raznoliko in zanimivo zapuščino srednjeveškega stekla iz Celja (Srednjeveško steklo iz Celja / Medieval Glass from Celje). Kvalitetni stekleni izdelki so bili del materialne kulture Celjanov že od konca 14. stoletja dalje, med njimi pa posebej izstopajo izdelki iz severnoitalijanskih delavnic, kelih z naslikanim grbom, ki je bil verjetno izdelan po naročilu

bogatega posameznika, ter slikani okni iz cerkvice na Dreveniku.

Rezultati večletnih arheoloških raziskav na dvorišču Knežjega dvora v Celju pa so prvič strnjeno prikazani v članku Roberta KREMPUŠA (Arheološke raziskave Knežjega dvora v Celju / Archäologische Forschungen im Fürstenhof in Celje). Poleg bogatih arheoloških ostalin iz rimske dobe avtor natančno predstavlja posamične faze v razvoju gradu in jih nazorno prikaže s tlorisi in tudi v rekonstrukciji.

Velik del monografije je namenjen katalogu gradiva z različnih najdišč v Celju. Le-ta so za uvod opisana v članku Irene LAZAR (Arheološke raziskave srednjega in novega veka v Celju / Archaeological Research of the Medieval and Modern Age in Celje) in dopolnjena s karto ter pregledom dosedanjih objav.

Katalog kovinskih najdb so pripravili Fabrizio Bressan, Mitja Guštin in Bojana Komplet, keramiko pa Mitja Guštin, Mirjam Jezeršek in Nataša Prošek. Risbe gradiva so izdelale Katarina Batagelj, Andreja Izlakar in Jerneja Kobe.

Knjiga je izšla ob 550-letnici mestnih pravic Celja (1451-2001) in peti obletnici delovanja izpostave v Celju. Monografija Srednjeveško Celje je večjezična, saj je njen namen približati srednjeveško zapuščino Celja in Slovenije tudi strokovni javnosti v Evropi. Skupaj s publikacijami o družini Celjskih postavlja Celje med tista redka mesta, ki imajo svojo srednjeveško dediščino zbrano in objavljeno v bogatih monografijah.

Knjiga je izšla ob 550-letnici mestnih pravic Celja (1451-2001) in peti obletnici delovanja celjske izpostave Centra za srednjeveške in novoveške študije Oddelka za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Celjski strop

razkošje mojstra Almanacha

Ivan Stopar
Aleš Stopar

Znamenite slike na Celjskem stropu, katerih avtor doslej ni bil znan, je po najnovejših raziskavah mogoče pripisati najpomembnejšemu slikarju 17. stoletja na Slovenskem, Nizozemcu Almanachu. Slikar, ki je svoje pobude črpal iz spominov na popotovanja po Italiji in zlasti Rimu ter iz neizčrpne zakladnice, grafične zbirke polihistorja Janeza Vajkarda Valvazorja, je že za časa svojega življenja žel nedeljeno priznanje. Zaupali so mu najzahtevnejše slikarske naloge tistega časa, poslikave »viteških« dvoran s Kranjske, klicali pa so ga tudi na Štajersko.

Celjska Grofija in njen znameniti Celjski strop že dolgo veljata za enega naših osrednjih umetnostnih spomenikov 17. stoletja, obdobja med renesanso in visokim barokom. Nove raziskave so v dobršni meri spremenile poglede tako na arhitekturo dvorca kot na njegovo najdragocenejšo sestavino, svečano dvorano. Dvorec ali natančneje njegovo prezidavo z novimi arkadami lahko zdaj pripišemo delavnici, ki je v Ljubljani pozidala Knežji dvorec grofov Auerspergov in ki je na Dolenjskem opremila z arkadnimi hodniki dvorec v Soteski.

Na razstavi ob 120-letnici Pokrajinskega muzeja Celje je predstavljen ciklus arhitekturnih poslikav iz Ljubljane, Bokalc, Turjaka, Soteske, gradu Luknja, cerkve v Dolenji Straži, dvorca Grm v Novem mestu in Pobrežja v Beli Krajini. Razstavili smo tudi vse predloge Almanachovih poslikav, ki so služile za posamezna slikarska dela. Razstava je pod na novo osvetljenim Celjskim stropom in v dveh stranskih razstavnih prostorih. V prvem stranskem prostoru je ponazorjen strop s posnetki in originali grafičnih predlog, ki jih je Almanach uporabljal za izdelavo slikarske mojstrovine, v drugem stranskem prostoru so fotopovečave drugih mojstrovih del, ravno tako s predlogami.

Vitezi celjski

Greta Jenček

Komaj dobro leto se na najrazličnejših festivalih in prireditvah pojavlja ansambel Vitezi celjski, vendar so že osvojili srca številnih poslušalcev, za svoje delo pa so poželi kar nekaj uglednih priznanj in nagrad. Pravzaprav jih je težko opredeliti, saj igrajo tako narodnozabavno kot tudi zabavno glasbo, sodelujejo na gala prireditvah in modnih revijah, igrajo na plesih in veselicah, so pa ambasadorji Slovenije na različnih uradnih promocijah po tujini. Skrivnost njihovega uspeha je, kot pravijo člani ansambla Bojan in Andrej Zeme, Robert Marzel, Sandi Knez, Polonca Podovac in Viki Ašič ml., v profesionalnem pristopu do glasbe in predvsem v prizadevanju za prijetno vzdušje na nastopih.

Lani oktobra so pri Založbi kaset in plošč RTV Slovenija izdali prvo zgoščenko Pozdrav Celju, ki jo je občinstvo lepo sprejelo, Celjanom pa so še posebej vtisnili v spomin po uspelem silvesterskem nastopu skupaj s priljubljeno prav tako celjsko skupino NUDE.

E-mail Janeza Grdovida

Spoštovani gospod urednik!

Veliko vode je preteklo pod Savinjskim mostom odkar sem vam nazadnje pisal. Nisem pozabil na vas, le nekako je tudi mene zajela naglica sodobnega življenja, ki me je držala stran od papirja in pisala. Zdaj sem si kupil računalnik in vam bom lahko večkrat kaj »poemajlal«.

Poznate me in veste, da sem marljiv in pošten Celjan. Takoj vam tudi povem, kaj mi je všeč, ali pa kje me najbolj čevljev žuli. In teh žuljev se je nabralo veliko, kar v Celju že po ustaljeni praksi ni prav poseben problem. Namreč, povprečen Celjan ne more več mirno uživati na sprehodih po ulicah in občudovati lepoto mestnih vedut, ne da bi ga kaj razjezilo.

Kot je razjezilo mene, ko sem spet po opravih slalomiral med neprevečposrečenimi biseri na Trgu celjskih knezov, in se dobesedno spotaknil ob čisto ta pravi šank s stolčki, ki za nameček stoji še poleg vse bolj rjavkastega in najbolj glasnega fontanskega bisera. Po moje bi se arhitekt Hrasky v grobu dvakrat obrnil, ko bi videl, da njegov Narodni dom prav nič več ne paše na ta trg.

Tako me je pogrelo, da sem si močno zaželel spiti hladen sok pod kakšno košato drevesno krošnjo. Ampak, kje v tem našem Celju je to mogoče? Zdaj, ko so zaprli in bodo podrli Zamorca z vrtom vred, je res težko najti takšno lokacijo v mestu. Sicer pa naj bi na mestu te tako popularne gostilne zgradili nov poslovni objekt, katerega skico sem videl v Novem tedniku. Pa vam povem, da ni bila ne stricu ne meni prav nič všeč. Da se lahko vsak zavedni Celjan zjoka nad usodo mesta.

Dejal sem si, da je v Celju verjetno vsaj Stari grad tak, da ga bom lahko v tem pismu pohvalil in jo mahnil gor peš. Seveda po Pelikanovi poti, ki je iz urejene stezice (kot mi jo je opisal stric) postala prava kozja pot. Res je postavljenih nekaj klopi, ki so še v dobrem stanju, vendar pa pot še zdaleč ni več takšna, kot si jo je nekoč zamislil stric Pelikan.

Na Starem gradu pa obnova lepo napreduje. Skoraj so že končali tudi južni del obzidja. Opazil pa sem, da kamenje kar nevarno pada s Friderikovega stolpa. In še nekaj sem opazil, ko sem se tako sprehajal v soboto opoldan po Starem gradu: obiskovalce gradu, ki so navdušeni odhajali iz galerije Likovnih del mladih in po tem si bodo za dlje časa zapomnili celjski Stari grad.

Sprašujem se, kaj potem počnejo razne turistične ustanove v Celju, da obiskovalec gradu navdušen odhaja iz galerije otroških slik in razočaran z gradu. Meni je stric razlagal, da so v Celju bivali grofje, strah in trepet evropskih dvorov, ki so zgradili močno utrjen grad na hribu nad Celjem. Zakaj si obiskovalci gradu ne zapomnijo po tem, je drugo vprašanje. Verjetno je že potrebno izdelati kakšno pošteno večjezično zloženko ali pa brošuro o tako pomembni celjski družini. Mimogrede, iz tabel na gradu se sploh nisem znašel, saj sem zaman iskal lončarja in zeloščarja, sem pa našel ujeto in zaprto sadiko najstarejše trte na svetu.

Za konec pa moram vseeno pohvaliti Zavod za gozdove, ki je tako lepo uredil sprehajalne poti po mestnem gozdu na Anskem vrhu.

Naj bo to za prvič po dolgem času vse.
Pa brez zamere,
vaš vdani Janez Grdovid.

polomljena klop

ujeta trta

Zgornji Lanovž

PLAKATI VELIKEGA FORMATA*

*oglasne površine
v Celju in okolici

premena

premena
oglaševalska agencija
Linhartova 18, Celje
tel.: 03 492 44 30
e-mail: info@premena.si

naši pokrovitelji

 hotel evropa celje

***

SLOVENIJA

Poletje
KNEŽJE MESTU v Celju

biomarket d.o.o.
Podjetje za prodajo in servisiranje biro opreme

ARHITEKT MATIJA GOLNER

ARHITEKT MATIJA GOLNER S.P.
LAVA 7, SI - 3000 CELJE
TEL: 03 4927120
GSM: 041 742926
E-MAIL: MATIJA.GOLNER@SIOL.NET

Celje - skladišče

D-Per

400/2002

5000013586, 1

COBISS o

*V zabavo gospodi celjski se bodo spet zbrali od blizu in daleč
artisti, drzni vitezi, ki bodo svoje spretnosti predstavili, sam
Herman II. pa je dovolil sejem za trgovce in obrtnike postaviti.*

najboljšim vinom odprla in za lačne kar celega vola pripravila.

TURISTIČNO/DRUŠTVO/CELJE
USTANOVljENO
1871

Informacije o prireditvi:

Turistično društvo Celje
Krekov trg 4, 3000 Celje

tel: 03 492 6920

fax: 03 492 6921

mail: turist.celje@siol.net

<http://www.td-celje.si>

srednjeveški dan

pod zvezdami Celjanov

Stari grad Celje, 31. Avgust 2002